

KORT HISTORIK

Norrlandet, som ligger i Tjust härad, tillhörde tidigare Lofta socken. Planområdet har brukats av och tillhört Stegeholms slott (fornlämning RAÄ 51:1), som anlades på 1300-talet. I området mellan Kålgårdsviken och Grantorpsviken hade slottet bland annat sina kålgårdar och ladugård. Slottet hade även fiskdammar på Norrlandet. Kålgårdarna finns kvar i namnet Kålgårdsviken. På 1600-talet bröt slottet ny mark på Norrlandet för bland annat åkerbruk. Stuverums och Nybyggets jord har brukats av slottet. Stegeholms slott förstördes 1677 under en strid med danskarna. Slottet förlorade sin betydelse som fästning och byggdes inte upp igen. Kulbacken har fått sitt namn efter dessa strider då det var från Kulbacken som slottet sköts i brand.

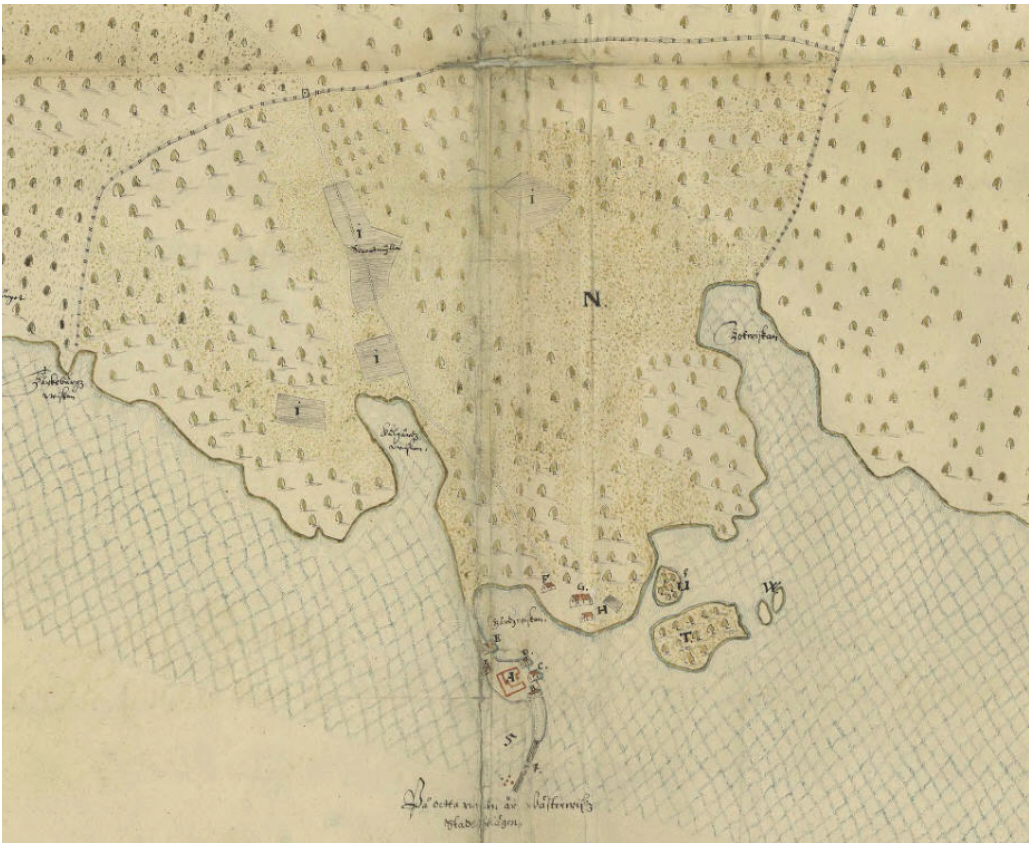
På Norrlandet har man avverkat ekvirke till varvsindustrin som började växa fram i Västervik under 1500-talet. Det första varvet lades i anslutning till Stegeholm och slottet stod för en stor del av det virke som behövdes. I början av 1800-talet påbörjades arbetet med utgrävningen av Gränsö kanal. Virke från Kronoparken på Norrlandet användes för byggandet av kanalen, vilken var färdig 1817. Norrlandet har även tillhört Gränsö slott. Även fisket har haft stor betydelse för de boende på Norrlandet, både Gamlebyviken och Gudingen var viktiga fiskevatten.

Under senare delen av 1800-talet började områdena närmast Västervik att få karaktären av förstadsbebyggelse till staden. Stora tändsticksfabriken byggdes på Norrlandet mitt emot slottsruinen 1858. Även vid Grantorpet uppfördes en mindre tändsticksfabrik. I anslutning till tändsticksfabrikerna uppfördes villabebyggelse (Tändsticksvillorna), exempelvis vid Kulbacken och vid Grantorpet. År 1883 överläts Slottsholmen och Stora tändsticksfabriken med ett mindre landområde till Västerviks stad från Lofta socken. Vid Grantorpet uppfördes ett flertal bostäder och en lokal för skola hyrdes.

Norrlandets bebyggelse har sedan sekelskiftet ändrats betydligt. Innan sekelskiftet dominerade gårdarna och kring 1910-talet började allt fler nya bostadsområden att växa upp eftersom det var nära till Västerviks stad. Först på 1930-talet fick Norrlandsvägen en sådan standard att den kunde användas av allmänheten. På 1920-talet ansågs den olämplig för bilfordon och 1933 började ombyggnaden av den första etappen av vägen. Länsstyrelsen hade beslutat att hela vägen skulle byggas om, från Västerviks stads gräns med broförbindelse över Gamlebyviken till Gamleby.

Under mitt av 1900-talet uppfördes fritidshusbebyggelse i Lugnet och i Piperskärr. Idag har merparten av bebyggelsen i Piperskärr omvandlats till permanentboende och det har tillkommit bostadsbebyggelse under senare delen av 1900-talet och början av 2000-talet. Lugnet har fortfarande karaktären av fritidshusområde och endast en liten del av husen är permanentade.

Den senast tillkomna bebyggelsen på Norrlandet ligger i Piperskärr, på Grantorpet och Vitudden samt i området Tändstickan. Merparten av den nya bebyggelsen består av villor, förutom i Tändsticksområdet (invigdes 2005) där det även finns flerbostadshus. Idag pågår utbyggnad av villor på Pipers Äng och på Lugneberget.

Figur 2: Historisk karta 1646 (källa: Lantmäteriet)

Figur 3: Historisk karta 1750 (källa: Lantmäteriet)

Bild 2: Utsikt från Kulbacken

Bild 3: Äldre villabebyggelse längs med Gränsövägen

Bild 4: Tändsticksvillorna vid Kulbacken

ÖVERGRIPANDE MÅL

Förslag till övergripande mål för fördjupningen av södra delen av Norrlandet

- Utveckla södra Norrlandet till att bli en del av Västerviks tätort. Bebyggelsen ska bidra till att området blir en naturlig del av Västervik.
- Skapa en ny stadsdel med olika boendeformer; villor, radhus, parhus, flerbostadshus, för att attrahera olika målgrupper och för att få en varierad stadsdel.
- Sammanhållen bebyggelse för att minska transportbehov och effektivt utnyttja befintlig infrastruktur.
- Planera för en ny stadsdel i ett attraktivt natur- och vattenläge utan att bygga bort områdets natur- och kulturvärden och allmänhetens tillgänglighet till naturen och havet.
- Lögareberget ska bevaras och utvecklas som friluftsområde för både boende inom området och för övriga Västerviksbor.
- Lokalisera nya bebyggelseområden på ett sådant sätt att det finns visuell vattenkontakt. Utblickarna mot Gamlebyviken och Gudingen samt Västerviks stad är viktiga att tillvarata och förbättra.
- Värdefull vegetation ska bevaras för att utgöra ett vackert inslag i de nya bostadsområdena.
- Säkerställa allmänhetens tillgång till områdena längs med vattnet genom att minimera exploateringen inom strandskyddsområde och riksintresseområden.
- Planera för tätare bebyggelse, parhus, radhus och flerbostadshus närmast staden och successivt glesa ut bebyggelsen längre norr ut.
- Ta hänsyn till landskapet (höjder, stenmurar, stigar, nyckelbiotoper, betydelsefull vegetation) samt natur- och kulturvärden.
- Utgå från befintlig infrastruktur och komplettera i anslutning till befintlig bebyggelse.

Bild 5: Kulbacken och Tändstickan